

Izabela Mycko - Katner¹

Treść oświadczenia gwarancyjnego po nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą o prawach konsumenta

Streszczenie: Niniejszy artykuł analizuje treść oświadczenia gwarancyjnego w brzmieniu po nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta („u.p.k”). Rozważaniom zostały poddane zasadniczo dwie kategorie postanowień, znajdujących się w takim oświadczeniu. Po pierwsze, postanowienia obligatoryjne - wskazane w art. 577 k.c. - określające: właściwości rzeczy sprzedanej, obowiązki gwaranta oraz uprawnienia kupującego w przypadku, gdy rzecz sprzedana nie ma właściwości określonych w oświadczeniu gwaranta. Po drugie, postanowienia o charakterze informacyjno - formalnym, o których jest mowa w art. 577¹ k.c., a także w art. 8 i 12 u.p.k. Ponadto, wskazane zostały różne konsekwencje prawne niezawarcia przez gwaranta stosownych postanowień w treści oświadczenia gwarancyjnego.

Słowa kluczowe: oświadczenie gwarancyjne, treść oświadczenia gwarancyjnego, dokument gwarancyjny, obowiązki gwaranta, obowiązki gwaranta o charakterze informacyjno-formalnym, uprawnienia kupującego z gwarancji.

Guarantee statement content following amendments to the civil code introduced by the consumers' laws bill

Summary: The following article analyses the content of the guarantee statement in its form following the introduction of amendments to the civil code made by the bill from 30th May 2014 concerning consumers' rights. Two categories of resolutions, constituting a part of the statement, were analyzed. First of all, the obligatory resolution – indicated in article 577 of the civil code – determining the features of the sold item, as well as the duties of the guarantor and the rights of the buyer, in case when the sold item does not feature the qualities indicated by the guarantor's statement. Secondly, informative-formal resolutions, indicated in article 577¹ of the civil code, as well as in article 8 and 12 of the consumers' rights bill. Moreover, legal consequences resulting from the lack of adequate resolutions implementation into the guarantee statement by the guarantor, were indicated.

¹ Dr Izabela Mycko-Katner – Uniwersytet Szczeciński.

Key words: guarantee statement, informative-formal duties of the guarantor, rights of the buyer.

Instytucja gwarancji, podobnie jak rękojmia, ma na celu ochronę kupujących. Zabezpiecza bowiem ich interesy w sytuacji wystąpienia wad fizycznych w rzeczy nabywanej od sprzedawcy². Zasadniczym celem gwarancji jest bowiem zapewnienie ochrony kupującego (uprawnionego z gwarancji) w ten sposób, że uzyskuje on uprawnienie do unicestwienia wady na koszt gwaranta, aby móc korzystać z rzeczy zgodnie z przeznaczeniem³. W momencie udzielenia gwarancji kupujący (uprawniony z gwarancji) otrzymuje dodatkowe zapewnienie co do właściwości rzeczy, które określone jest w oświadczeniu gwarancyjnym. Jednocześnie wskazane w tym oświadczeniu – przez gwaranta- uprawnienia kupującego mogą pokrywać się z uprawnieniami z rękojmi względnie mogą je uzupełniać.

Regulacja gwarancji występująca w obecnym brzmieniu to wynik nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta⁴. Jej zasadniczym celem było doprecyzowanie wzajemnego stosunku roszczeń z tytułu rękojmi i z gwarancji oraz poprawienie sytuacji konsumentów. W przypadku gwarancji celowe było także ujednoczenie jej regulacji prawnej. W głównej mierze wynikało to z faktu, iż w dotychczasowym obrocie funkcjonowały dwa rodzaje gwarancji. Mianowicie, w literaturze przedmiotu wyróżniano gwarancję kodeksową (umowną) - regulowaną przepisami kodeksu cywilnego (art. 577–582 k.c.) oraz gwarancję komercyjną, zwaną też europejską – unormowaną dość lakonicznie w odrębnym akcie prawnym, tj. w art. 13 ustawy z 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego⁵. Pierwszy rodzaj gwarancji miał zastosowanie do kupujących, którzy nie mieli statusu konsumenta. Natomiast drugi odnosił się do kupujących konsumentów. W zakresie polepszenia sytuacji konsumentów jeszcze innym celem nowelizacji była nowa transpozycja art. 6 dyrektywy 1999/44/WE⁶, a także dostosowanie prawa polskiego do dyrektywy 2011/83/UE o prawach konsumenta⁷. W konsekwencji od 25 grudnia 2014 r. obowiązuje jednolita

2 Por. glosę Cz. Żuławskiej do orzeczenia GKA z dnia 3 czerwca 1971 r., I 5993/71, OSPiKA 1972, z. 7–8, poz. 119.

3 W. J. Katner, [w:] J. Rajski (red.), System Prawa Prywatnego, Tom 7, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, wyd. 3, Warszawa, s. 147; J. Skąpski, [w:] S. Grzybowski (red.), System prawa cywilnego, t. III, cz. 2, Wrocław 1976, s. 151.

4 Dz. U. z 2014 r., poz. 827 (dalej skrót u.p.k.). Szerzej na tema stosowania ustawy o prawach konsumenta w odniesieniu do gwarancji I. Mycko-Katner, [w:] M. Namysłowska, D. Lubasz (red.), Ustawa o prawach konsumenta. Komentarz, Warszawa 2015, s. 543.

5 Dz. U. z 2002 r. Nr 141, poz. 1176 ze zm. (dalej skrót u.s.k.).

6 Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz. U. UE L 171 z dnia 7 lipca 1999 r. ze zm.);dalej używany będzie skrót dyrektywa 1999/44/WE.

7 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu

regulacja odpowiedzialności gwaranta dla wszystkich kupujących (niezależnie czy są konsumentami, czy nie), która zawarta jest w k.c. Uwzględnia ona jednak pewne odrębności dla tych umów sprzedaży, w których kupujący ma status konsumenta w rozumieniu znowelizowanego art. 22¹ k.c., a sprzedawca jest przedsiębiorcą. Podkreślenia wymaga fakt, że implementując na nowo dyrektywę 1999/44/WE, polski ustawodawca przeniósł odpowiednie przepisy regulujące gwarancję w ustawie o sprzedaży konsumenckiej do kodeksu cywilnego i zintegrował je z obecnymi już w kodeksie regulacjami odnoszącymi się do gwarancji. Ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej utraciła zaś moc obowiązującą.

Z obowiązujących przepisów k. c. - regulujących gwarancję - wyprowadzić można wnioski, że w treści oświadczenia gwarancyjnego powinny znaleźć się dwie kategorie postanowień. Do pierwszej zaliczyć należy te, o których mowa w art. 557 § 1 k.c. Do drugiej zaś postanowienia o charakterze informacyjno – formalnym, o których jest mowa w art. 557¹ k.c. Bez znaczenia jest przy tym to w jaki sposób oświadczenie gwarancyjne zostanie złożone. W aktualnym stanie prawnym możliwie jest nawet złożenie oświadczenia gwarancyjnego także w reklamie⁸ (art. 557 § 1 k.c.; zdanie drugie).

Przy analizie pierwszej kategorii postanowień, które powinny znaleźć się w treści oświadczenia gwarancyjnego, zasadnym jest odwołanie się do art. 557 k.c. Z paragrafu pierwszego tego przepisu wynika, że dla skutecznego udzielenia gwarancji w treści oświadczenia gwarancyjnego (złożonego kupującemu) powinny znaleźć się obligatoryjnie postanowienia określające: a) właściwości rzeczy sprzedanej, b) obowiązki gwaranta oraz c) uprawnienia kupującego w przypadku, gdy rzecz sprzedana nie ma właściwości określonych w tym oświadczeniu. W swej istocie podobne brzmienie miał art. 13 ust. 1 u.s.k., z tym jednak zastrzeżeniem, że było w nim wyraźnie wskazane, iż „nie uważa się za gwarancję oświadczenia, które nie kształtuje obowiązków gwaranta”.

Pierwszym koniecznym elementem treści oświadczenia gwarancyjnego jest wskazanie jakie właściwości ma mieć rzecz sprzedana. Odwołując się do literalnego brzmienia art. 577 § 1 k.c. przyjąć należy, że ustawodawca polski pozostawił gwarantowi pełną swobodę w tym zakresie. Od gwaranta będzie bowiem zależało, jakie zapewni on właściwości rzeczy w czasie trwania gwarancji i jaki będzie rodzaj tych właściwości, np. że samochód będzie zużywał określoną ilość benzyny czy też, że w określonym terminie rzecz będzie funkcjonować prawi-

Europejskiego i Rady (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011, s. 64). Zob. również uzasadnienie rządowego projektu ustawy o prawach konsumenta z dnia 17 stycznia 2014 r., druk nr 2076, s. 48 oraz tabela zbieżności projektu z dyrektywą 2011/83/UE, s. 5.

⁸ Szerzej na temat sposobu złożenia oświadczenia gwarancyjnego I. Mycko-Katner, [w:] M. Namysłowska, D. Lubasz (red.), *Ustawa o prawach, dz. cyt.*, s. 545-546, 556. W kwestii reklamy szerzej zob. A. Małarewicz, *Konsument a reklama. Studium cywilnoprawne*, Warszawa 2009, s. 38-100; zob. też R. Stefanicki, *Ochrona konsumenta w świetle ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*, Warszawa 2006, s. 303-305.

dłowo, zachowując wskazane właściwości czy to techniczne, kolorystyczne, plastyczne, izolacyjne, w tym także określone funkcje, rozciągliwość, sprężystość, odporność na temperaturę, wiatr czy rdzę, itp.

Warto przy tym zauważyć, że w obecnym stanie prawnym ustawodawca w art. 577 § 1 k.c. posługuje się zwrotem „rzecz sprzedana nie ma właściwości określonych w tym oświadczeniu”, a nie zwrotem „wada fizyczna”, jak to miało miejsce przed nowelizacją k. c. W literaturze prawniczej wskazuje się, że odejście od zwrotu „wada” wynika z tego, że sformułowanie „właściwości rzeczy” jest bardziej elastyczne⁹. Stąd też zakres przedmiotowych właściwości rzeczy objętych gwarancją może, ale nie musi pokrywać się z kodeksowym ujęciem wady¹⁰.

Kolejnym obligatoryjnym elementem oświadczenia gwarancyjnego – obok określenia właściwości rzeczy sprzedanej – jest wskazanie obowiązków gwaranta oraz uprawnień kupującego z tytułu udzielonej gwarancji (art. 577 § 1 k.c.).

W świetle aktualnej regulacji zakres i rodzaj obowiązków gwaranta, który udzielił kupującemu gwarancji, został określony przez ustawodawcę w art. 577 § 2 i 3 k. c. Obowiązki te są z kolei skorelowane są uprawnienia kupującego. Na mocy art. 577 § 2 k.c. ustawodawca przyjmuje, że w treści oświadczenia gwarancyjnego gwarant może zobowiązać się – w sytuacji gdy rzecz sprzedana nie ma właściwości określonych w oświadczeniu gwarancyjnym – do zwrotu zapłaconej ceny, wymiany rzeczy bądź jej naprawy oraz zapewnieniu innych usług¹¹. Gdyby jednak pojawiły się wątpliwości dotyczące udzielonej gwarancji co do jakości rzeczy, w szczególności te odnoszące się do obowiązków gwaranta czy ich zakresu, np. gwarant nie doprecyzował w gwarancji swoich obowiązków, bądź ich zakres jest ze sobą sprzeczny, to ustawodawca rozstrzygnął je w art. 577 § 3 k.c. Przyjął mianowicie tzw. minimalny (domyślny) zakres obowiązków gwaranta¹². Oznacza to, że w sytuacji wątpliwej należy uznać, że gwarant ma obowiązek usunąć wadę fizyczną rzeczy, tzn. naprawić rzecz lub dostarczyć rzecz wolną od wad, o ile oczywiście wady te ujawnią się w ciągu terminu wskazanego w oświadczeniu gwarancyjnym. Z kolei całkowity brak określenia obowiązków przez gwaranta skutkowałby nieudzieleniem gwarancji, bowiem byłby w sprzeczności z dyspozycją art. 577 § 1 k.c. Jak wskazano powyżej, na kanwie

9 Tak J. Jezioro, [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. 6, komentarz do art. 577 k.c., uwaga nr 14, Legalis/el. 2014.

10 Zob. w tej kwestii m.in. wyrok SN z dnia 25 października 2000 r., IV CKN 133/00, LEX nr 52522, z którego wynika, że pojęcie wady fizycznej w rozumieniu gwarancji i rękojmi nie zawsze jest tożsame; zob. także E. Łętowska, *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 2002, s. 428; Cz. Żuławska, [w:] G. Bieniek (red.), Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia – zobowiązania, t. 2, Warszawa 2009, s. 115.

11 Szerzej na temat poszczególnych obowiązków gwaranta i uprawnień kupującego I. Mycko-Katner, [w:] M. Namysłowska, D. Lubasz (red.), *Ustawa o prawach...*, dz. cyt., s. 557-565.

12 Por. głosę W.J. Katnera do wyroku SN z dnia 16 kwietnia 2004 r., I CK 599/03, OSP 2005, z. r 4, poz. 57.

tego przepisu o skutecznym udzieleniu gwarancji można mówić tylko wtedy, gdy w treści oświadczenia gwarancyjnego wskazane są: właściwość rzeczy, obowiązki gwaranta i uprawnienia kupującego.

Odwołując się do treści art. 577 § 2 i 3 k.c. warto też zauważyć, że ustawodawca, po pierwsze, poszerzył w kodeksie cywilnym katalog możliwych obowiązków gwarancyjnych - a tym samym skorelowanych z nimi uprawnień kupującego - w stosunku do regulacji sprzed nowelizacji dokonanej ustawą o prawach konsumenta. Przyjęte w k. c. rozwiązanie (art. 577 § 2 i 3 k.c.) jest ponadto znacznie szersze i bardziej precyzyjne jeśli chodzi o uprawnienia kupującego w porównaniu z uchylonym art. 13 u.s.k. Ten ostatni przepis nie zawierał bowiem w swojej treści choćby przykładowego katalogu uprawnień kupującego. Co do istoty paragraf 2 art. 577 k.c. odpowiada jednak treści art. 577 § 1 k.c., którą miał przed nowelizacją k. c. dokonana ustawą o prawach konsumenta. Zmiany nie są zbyt znaczące, choćby w odniesieniu do wykładni dokonywanej na tle dotychczasowego brzmienia przepisu wskazującego na uprawnienia kupującego.

Po drugie, katalog wskazanych w k. c. obowiązków gwaranta nie ma charakteru zamkniętego. Ustawodawca, wskazując je, użył bowiem zwrotu „w szczególności”. Tym samym pozostawił kwestię określenia katalogu obowiązków gwaranta i uprawnień kupującego właściwie samemu gwarantowi formułującemu oświadczenie gwarancyjne (dokument gwarancyjny¹³).

Z kolei zestawiając treść art. 577 § 2 i 3 k.c. z treścią jego § 1 oraz uwzględniając poczynione rozważania można dojść do kolejnych wniosków. Mianowicie, że swoboda gwaranta co do wyboru sposobu ukształtowania koniecznej treści oświadczenia gwarancyjnego sięga jeszcze dalej. Gwarant decyduje bowiem nie tylko o treści swoich obowiązków, ale także o zakresie i sposobie ich wykonania, w przypadku gdy rzecz sprzedana nie ma właściwości określonych w oświadczeniu. Wydaje się, że zasadniczym obowiązkiem gwaranta będzie zapewne naprawa lub wymiana rzeczy we wskazanym czasie, choć na gruncie aktualnej regulacji możliwe są także inne, jak np. świadczenie dodatkowych usług czy zwrot zapłaconej ceny (w całości lub w części). Co więcej, ukształtowana przez gwaranta treść oświadczenia gwarancyjnego z reguły zawierać będzie wskazanie, czy gwarant będzie wykonywał swoje obowiązki osobiście, za pośrednictwem sprzedawcy, czy też będzie to należało do wskazanej wyspecjalizowanej jednostki obsługi serwisowo-gwarancyjnej¹⁴. Ponadto, gwarant ma także swobodę co do tego, jakiego rodzaju uprawnienia przyzna korzystającemu z gwarancji oraz na jakich warunkach i w jaki sposób będą one realizowane, np. w jakim trybie, w jakiej formie i w jakim czasie uprawniony z gwarancji ma zawiadomić gwaranta o ujawnieniu się wady rzeczy czy też w jaki sposób i w jakim terminie będą

13 Szerzej na temat obecnej regulacji dokumentu gwarancyjnego zob. I. Mycko-Katner, [w:], M. Namysłowska, D. Lubasz (red.), *Ustawa o prawach konsumenta. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 574-576.

14 Zob. uchwałę SN z dnia 30 czerwca 1983 r., III CZP 35/83, OSNC 1984, nr 2-3, poz. 21.

wykonywane obowiązki gwaranta. Znowelizowany art. 580 § 2 k.c. zawiera bowiem wyraźne wskazanie, że w treści oświadczenia gwarancyjnego – co do zasady- określony będzie termin, w którym gwarant jest zobowiązany wykonać swoje obowiązki. Postanowienie to nie ma jednak obligatoryjnego charakteru. Często też realizacja określonych uprawnień może być uzależniona od spełnienia przez kupującego (korzystającego z gwarancji) pewnych dodatkowych obowiązków, np. dokonywania okresowych przeglądów rzeczy czy też jej czyszczenie bądź konserwacja¹⁵. Możliwe jest także, że gwarant, który udziela gwarancji, może się umówić z kupującym, że ten drugi sam będzie usuwał wady, zaś poniesione w związku z tym koszty będą mu zwracane w postaci ryczałtu albo na podstawie przedłożonych rachunków¹⁶.

W rezultacie zauważyć więc należy, że możliwe jest takie sformułowanie treści oświadczenia gwarancyjnego, które w porównaniu z kodeksowymi uprawnieniami w ramach rękojmi będzie tożsame, węższe albo szersze. Uprawnienia gwarancyjne można bowiem zarówno zawęzać, jak i rozszerzać w zestawieniu z treścią art. 577 § 2 k.c. Nie ma także przeszkód, żeby w umowie gwarancji gwarant mógł ograniczyć swoje obowiązki np. do wymiany wadliwej rzeczy dopiero po trzykrotnej naprawie albo do usunięcia wady rzeczy, wyłączając zarazem możliwość żądania przez kupującego wymiany rzeczy na wolną od wad¹⁷. Niezależnie, w przypadku ujawnienia się wady, na mocy art. 579 k.c., kupujący może skorzystać z przysługujących mu niezależnie od gwarancji uprawnień z tytułu rękojmi¹⁸. Co prawda, jak trafnie wskazano w wyroku SN z dnia 16 kwietnia 2004 r.¹⁹, kupujący w pewnych sytuacjach, tj. przy ich umownym wyłączeniu (z art. 558 k.c.) nie może korzystać z uprawnień z rękojmi, zając się tylko na ograniczone umową uprawnienia z gwarancji. Jak podkreślił SN nie pozostaje to w sprzeczności z tym, że umowa gwarancji może ograniczyć obowiązki gwaranta tylko do naprawy rzeczy, wyłączając tym samym możliwość żądania wymiany rzeczy wadliwej na wolną od wad. Ograniczenie obowiązków gwaranta w taki sposób nie pozostaje w sprzeczności z ustawą, zasadami współzycia społecznego i naturą prawną gwarancji²⁰. Stanowisko takie wydaje się trafne, choćby z uwagi

15 Szerzej zob. I. Mycko-Katner, [w:] M. Namysłowska, D. Lubasz (red.), *Ustawa o prawach konsumenta...*, dz. cyt., s. 557.

16 Por. wyrok SN z dnia 17 kwietnia 1991 r., IV CR 710/90, OSN 1993, nr 3, poz. 39.

17 Por. postanowienie SN z dnia 5 marca 2003 r., III CZP 101/02, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 9, s. 29.

18 Tak też W. J. Katner, [w:] S. Włodyka (red.), *System prawa handlowego. Prawo umów handlowych*, Tom 5, Warszawa 2014, s. 882; A. Brzozowski, [w:] K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. II, 2013, s. 323; tak też w postanowieniu SN z dnia 5 marca 2003 r., III CZP 101/02, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 9, s. 29.

19 I CK 599/03, OSP 2005, z. 4, poz. 57.

20 Zob. W. J. Katner, glosa aprobująca do wyroku SN z dnia 16 kwietnia 2004 r., I CK 599/03, OSP 2005, z. 4, poz. 57; zob. też R. Stefanicki, *Gwarancja jakości w przepisach kodeksu cywilnego – spór wokół wykładni art. 579 k.c.*, „Przeгляд Prawa Handlowego” 2005, nr 10, s. 25 i n.;

na wnioskowanie *a maiori ad minus*. Skoro gwarant może w ogóle nie udzielić gwarancji, to tym bardziej udzielając jej może ograniczyć - skorelowane przecież z jego obowiązkami - uprawnienia kupującego w stosunku do tych, które zostały mu przyznane mocą ustawy (por. art. 577 § 2 i 3 k.c.)²¹, np. wyłączając prawo kupującego do żądania zwrotu zapłaconej ceny czy wymiany rzeczy na nową wolną od wad.

Przepisy k. c. regulujące gwarancję nie konkretyzują, której ze stron przysługuje prawo wskazania określonego sposobu realizacji uprawnień gwarancyjnych z tych, które kupujący otrzymał do wyboru. Wynikać to będzie zazwyczaj z treści oświadczenia gwarancyjnego. W przypadku braku wyraźnego wskazania w treści gwarancji zasadnym jest przyjęcie, że wybór sposobu zaspokojenia podmiotu uprawnionego (kupującego) należy do gwaranta w świetle art. 365 § 1 k.c., jako upoważnienia przemiennego (*facultas alternativa*), a nie zobowiązania przemiennego²². Sposób w jaki gwarant będzie korzystał z tego prawa podmiotowego może zostać jednak poddany ocenie w oparciu o treść art. 5 k.c.²³. Pozostawienie gwarantowi takiego wyboru prowadzi jednak w praktyce do podjęcia przez niego decyzji o naprawie, a nie wymianie rzeczy, co uniemożliwia kupującemu korzystanie z niej przez okres naprawy i nie zawsze przywraca jej pełną sprawność. Gwarant może także wiele razy podejmować decyzję o naprawie, a nie o wymianie tej samej wadliwej rzeczy. W takich przypadkach należy przyjąć, że kupujący ma mimo wszystko prawo żądać wymiany, ponieważ pozbawienie go możliwości korzystania z rzeczy objętej gwarancją pozostaje w sprzeczności z celami instytucji gwarancji²⁴.

Z kolei na mocy wskazanego powyżej art. 557¹ k.c. treść oświadczenia gwarancyjnego powinna w swojej istocie sprostać także innym wymaganiom, tj. o charakterze tzw. formalno - informacyjnym. Regulacja art. 577¹ k.c. została wprowadzona do kodeksu cywilnego przez art. 44 pkt 28 u.p.k. Stanowi ona *novum* w kodeksie cywilnym. Odnosi się zasadniczo do obowiązku spełnienia przez gwaranta warunków formalnych w zakresie treści oświadczenia gwarancyjnego. Postanowienia art. 577¹ k.c. wzorowane są na dyrektywie 1999/44/WE i stanowią rezultat jej ponownej implementacji w związku z uchyceniem ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego. Ustawa ta stanowiła bowiem pierwotną transpozycję powołanej dy-

Z. Gawlik, [w:] Kidyba A. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, t. III, Warszawa 2010, s. 145–146.

21 Tak też W. J. Katner, glosa do wyroku SN z dnia 16 kwietnia 2004 r., I CK 599/03, OSP 2005, z. 4, poz. 57, s. 239.

22 Zob. Cz. Żuławska (w:) G. Bieniek (red.), *Komentarz...*, t. 2, wyd. 9, s. 122-123; E. Łętowska, *Prawo umów...*, s. 430; tak też Z. Marmaj, *Doходzenie i realizacja roszczeń z tytułu gwarancji i rękojmi. Zagadnienia prawnomaterialne i procesowe*, „Studia Prawnicze” 1990, nr 2, s. 257.

23 Zob. wyrok SN z dnia 12 maja 1998 r., II CKN 744/97, LEX nr 1224963.

24 Wyrok SN z dnia 3 maja 1980 r., I CR 2/80, NP 1981, nr 5, s. 152; wyrok SN z dnia 3 listopada 1977 r., IV CR 441/77, OSNC 1978, nr 11, poz. 207; tak Cz. Żuławska, [w:] G. Bieniek (red.), *Komentarz...*, dz. cyt., t. 2, s. 122.

rektywy. Przed nowelizacją kodeksu cywilnego podobne brzmienie miał art. 13 ust. 3 (w zw. z art. 3 ust. 1) i art. 4 u.s.k. Ich zastosowanie było jednak ograniczone wyłącznie do obrotu konsumenckiego, zaś art. 577¹ k.c. znajduje zastosowanie zarówno w obrocie profesjonalnym, powszechnym, jak i konsumenckim.

Mając na względzie normatywną treść art. 6 ust 2 dyrektywy 1999/44/WE, art. 577¹ k.c. stanowi, że treść oświadczenia gwarancyjnego, które w głównej mierze określa obowiązki gwaranta i uprawnienia kupującego w sytuacji, gdy rzecz sprzedana nie ma właściwości określonych w tym oświadczeniu, powinno być złożone w sposób jasny i zrozumiały, a gdy rodzaj informacji na to pozwala – w powszechnie zrozumiałej formie graficznej (§ 1). Odnosi się to także do takiego oświadczenia gwarancyjnego, które zostało złożonego w reklamie. *Ratio legis* takiego uregulowania jest urealnienie ochrony prawnej wynikającej z gwarancji przez eliminację formułowania oświadczeń gwarancyjnych w sposób niejednoznaczny, zawiły i niezrozumiały. Niezależnie, wzorując się na treści m.in. art. 6 ust. 4 dyrektywy 1999/44/WE, polski ustawodawca przyjął w art. 577¹ § 1 k.c. (zdanie drugie), że jeżeli rzecz jest wprowadzana do obrotu w Rzeczypospolitej Polskiej, to obowiązkiem gwaranta jest sporządzenie oświadczenia gwarancyjnego w języku polskim (por. uchylony art. 3 ust. 6 w zw. ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 3 u.s.k.). Od tej zasady przewidziany jest wyjątek. Wymóg używania języka polskiego – z oczywistych względów – nie znajdzie zastosowania w odniesieniu do nazw własnych, znaków towarowych, nazw handlowych, oznaczeń pochodzenia towarów oraz zwyczajowo stosowanej terminologii naukowej i technicznej (art. 577¹ § 1 zdanie trzecie k.c.). Na tej podstawie wysnuć można wniosek, że gwarant może w oświadczeniu gwarancyjnym w innym języku, tj. języku oryginalnym, podać nazwę produktu, nazwę producenta, quasi-producenta lub importera, nazwy handlowe, które oznaczają rzecz z uwagi na jej rodzajowe określenie czy jej charakter, np. perfumy Chanel, wino z rejonu Chamonix, krem Lancome. Wyjątek, o którym mowa nie dotyczy jednak nazwy środka spożywczego, pod którą jest on wprowadzany do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (zob. art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywienia i żywności²⁵, na mocy którego od 13 grudnia 2014 r. środki spożywcze wprowadzane do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej muszą być oznakowane w języku polskim. Ponadto środki takie mogą być dodatkowo oznakowane w innych językach. Wymóg znakowania w języku polskim nie dotyczy jednakże środków spożywczych przeznaczonych do wywozu poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, art. 48 ust. 3 tej ustawy).

Z kolei paragraf 2 art. 577¹ k.c. nakłada na gwaranta obowiązek zamieszczenia w treści oświadczenia gwarancyjnego pewnych danych (informacji), które związane są z obligatoryjnym zakresem oświadczenia gwarancyjnego, wskazanym w art. 577 § 1 k.c. Dane te mają jednak charakter informacyjny, służąc ułatwieniu realizacji przez uprawnionego uprawnień wynikających z gwarancji,

25 Dz. U. z 2015 r., poz. 594.

a także dookreślają jej minimalną treść. Mianowicie, gwarant formułując treść oświadczenia gwarancyjnego powinien w nim zawrzeć: a) podstawowe informacje potrzebne do wykonywania uprawnień z gwarancji, w szczególności nazwę i adres gwaranta lub jego przedstawiciela w Rzeczypospolitej Polskiej; b) czas trwania i terytorialny zasięg ochrony gwarancyjnej²⁶; c) uprawnienia przysługujące w razie stwierdzenia wady²⁷, a także d) stwierdzenie, że gwarancja nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z przepisów o rękojmi za wady rzeczy sprzedanej²⁸. Powyższe informacje (dane) powinno zawierać również oświadczenie gwarancyjne, które zostało złożone w reklamie.

Warto zauważyć, że treść paragrafu 2 art. 577¹ k.c. stanowi nowość w kodeksie cywilnym. Niemniej jednak pod względem treści przepis ten wzorowany jest na art. 6 ust. 2 dyrektywy 1999/44/WE i zasadniczo jest powtórzeniem art. 13 ust. 4 uchylonej u.s.k. Wyjątkiem stanowi jedynie wskazanie uprawnień (z ppkt. c), które normowane były w art. 13 ust. 1 u.s.k.

Na kanwie powyższych rozważań powstaje jednak pytanie o konsekwencje prawne niezastosowania się przez gwaranta do wymogów formalno-informacyjnych treści oświadczenia gwarancyjnego, o których mowa w art. 577¹ § 1 i 2 k.c. Podkreślić należy, iż ustawodawca nie przewidział w tym zakresie żadnych sankcji. W paragrafie 3 art. 577¹ k.c. zaznaczone dodatkowo zostało, że „uchybie nie wymaganiom określonym § 1 i 2 k.c. nie wpływa na ważność oświadczenia gwarancyjnego i nie pozbawia uprawnionego wynikających z niego uprawnień”. Przyjęte rozwiązanie niemal powtarza treści art. 13 ust. 5 uchylonej u.s.k. i odpowiada art. 6 ust. 5 dyrektywy 1999/44/WE. Ten ostatni przepis wyraźnie wskazuje, że gdyby gwarancja naruszała wymogi formalne, o których mowa w ustępach 2, 3 i 4 tego artykułu, to „jej ważność na tym nie ucierpi, a konsument może nadal polegać na gwarancji i domagać się jej honorowania”. Oznacza to, że generalnie ochrona przed skutkami prawnymi udzielania gwarancji np. w sposób niejasny lub zawiły polegać będzie na tym, że gwarant i tak będzie zobowiązany wykonać swoje obowiązki wynikające z gwarancji. Mianowicie, w sytuacji ich niedoprecyzowania w treści oświadczenia gwarancyjnego, zastosowanie powinna znaleźć – jeśli jest to korzystne dla uprawnionego – reguła tzw. domyślnej treści gwarancji, o której mowa w art. 577 § 3 k.c., a ponadto termin trwania gwarancji

26 W odniesieniu do czasu trwania gwarancji zastosowanie znajdzie przepis dyspozytywny art. 557 § 4 k.c. Wynika z niego, że jeżeli w treści oświadczenia gwarancyjnego nie zastrzeżono inaczej, termin gwarancji wynosi dwa lata, licząc od dnia, kiedy rzecz została kupującemu wydana. Przepis ten zasadniczo odpowiada treści art. 577 § 2 k.c. sprzed nowelizacji, z tym że w obecnym jego brzmieniu wydłużony został ustawowy termin gwarancji z jednego roku do dwóch lat. Szerzej na ten temat zob. Izabela Mycko-Katner, [w:] M. Namysłowska, D. Lubasz (red.), *Ustawa o prawach...*, dz. cyt., s. 566-568.

27 Szerzej była o tym mowa powyżej. Zob. też I. Mycko-Katner, [w:] M. Namysłowska, D. Lubasz (red.), *Ustawa o prawach...*, dz. cyt., s. 557-565.

28 Analogiczne postanowienie znajdowało się w art. 13 ust. 4 uchylonej u.s.k.

cji wskazany w art. 577 § 4 k.c.²⁹. Prowadzi to do wniosku, że gwarant będzie w takim przypadku miał obowiązek usunięcia wady rzeczy lub do dostarczenia rzeczy wolnej od wad (wymiany), pod warunkiem, iż wady ujawnią się w czasie trwania gwarancji. Jeżeli oświadczenie gwarancyjne przyjmuje postać wzorca umownego, to w obrocie konsumenckim znajdzie także zastosowanie art. 385 § 2 zdanie pierwsze i drugie k.c. W rezultacie takie postanowienia gwarancji, które są niejasne należy tłumaczyć tylko na korzyść konsumenta. Słusznym jest także przyjęcie, że zasada *in dubio contra proferentem* znajdzie zastosowanie również w obrocie niekonsumenckim³⁰.

Pomijając powyższe - w obrocie konsumenckim - udzielenie gwarancji z pominięciem informacji, o których mowa w art. 577¹ § 2 k.c., skutkować może wystąpieniem przez konsumenta z roszczeniami, o których mowa w art. 12 ustawy 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2007, Nr 171, poz. 1206). Taki sposób postępowania gwaranta może być bowiem uznany za nieuczciwą praktykę rynkową wprowadzającą w błąd przez zaniechanie. Ponadto, okoliczność, że konsumentom nie udzielono rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji może wyczerpywać znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w świetle ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów³¹.

W tym miejscu podkreślenia wymaga także fakt, iż na mocy przepisów szczególnych do kodeksu cywilnego, tj. ustawy o prawach konsumenta, w obrocie konsumenckim zostają nałożone także dodatkowe obowiązki informacyjne zarówno na przedsiębiorcę (gwaranta), który zawarł tzw. akcesoryjną do sprzedaży umowę gwarancyjną z konsumentem, a także na sprzedawcę rzeczy objętej gwarancją udzieloną przez osobę trzecią. Gwarant, posiadający status przedsiębiorcy, ma m.in. obowiązek poinformowania konsumenta o adresie, pod którym może on składać reklamację, adresie poczty elektronicznej oraz numerach telefonu lub faksu - jeżeli są dostępne - pod którymi konsument może szybko i efektywnie kontaktować się z przedsiębiorcą. Ponadto, gwarant ma również obowiązek poinformowania konsumenta o sposobie i terminie spełnienia świadczenia z gwarancji, a także stosowanej przez niego procedurze rozpatrywania reklamacji

29 Por. na gruncie ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej K. Zagrobelny, [w:] J. Jezioro (red.), *Ustawa. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej. Komentarz*, Warszawa 2010, s. 362; M. Pecyna, *Ustawa o sprzedaży konsumenckiej. Komentarz*, Kraków 2007, s. 231.

30 Zob. na gruncie art. 385 k.c. K. Zagrobelny, [w:] J. Jezioro (red.), *Ustawa...*, dz. cyt., s. 362; tenże, [w:] E. Gniewek (red.), *Kodeks...*, dz. cyt., s. 631–632; Z. Radwański, *Zobowiązania – część ogólna*, Warszawa 2001, s. 140; tenże, *Wykładnia oświadczeń woli składanych indywidualnie adresatom*, Wrocław 1992, s. 133-134; Cz. Żuławska, [w:] G. Bieniek (red.), *Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia – zobowiązania*, t. 1, Warszawa 2011, s. 159-160; W. Popiołek, [w:] K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. I, Warszawa 2011, s. 1429.

31 Tak A. Kubiak-Cyruł, [w:] B. Kaczmarek-Templin, P. Stec, D. Szostek (red.), *Ustawa o prawach konsumenta. Kodeks cywilny (wyciąg). Komentarz*, Warszawa 2014, s. 516.

z tytułu udzielonej gwarancji (zob. art. 8 i 12 u.p.k.)³². Natomiast sprzedawca rzeczy objętej gwarancją ma obowiązek poinformować konsumenta w sposób jasny i zrozumiały o istnieniu i treści gwarancji (zob. art. 8 pkt 6; zob. też art. 12 pkt 14 w odniesieniu do umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość). Uchybienie wymaganiom dotyczących udzielenia informacji wyczerpuje znamiona wykroczenia z art. 139b k.w., które zagrożone jest karą grzywny.

Analizując kwestie związane z treścią oświadczenia gwarancyjnego rozważyć należy jeszcze inne zagadnienie. Mianowicie, mając na względzie fakt, iż przepisy kodeksu cywilnego nie wprowadzają obowiązku zachowania formy szczególnej dla oświadczenia gwarancyjnego, a także nie określają sposobu udzielenia gwarancji, w praktyce może dochodzić do rozbieżności pomiędzy treścią oświadczenia gwarancyjnego – udzielonego w inny sposób niż poprzez umieszczenie go w dokumencie gwarancyjnym – a treścią dokumentu gwarancyjnego³³. Wówczas zasadnym jest przyjęcie, że strony są związane treścią umowy gwarancyjnej, a zatem decydujące znaczenie ma oświadczenie gwarancyjne. W praktyce możliwy jest także inny przypadek. Otóż sprzedawca, który realizuje swój obowiązek wynikający z ustawy o prawach konsumenta (art. 8 pkt 6 i art. 12 pkt 14), a polegający na poinformowaniu konsumenta o treści gwarancji w praktyce może np. przy wydaniu rzeczy przekazać kupującemu konsumentowi informacje o jego uprawnieniach gwarancyjnych, które są o wiele szersze aniżeli to wynikałoby z treści oświadczenia gwaranta zawartego w dokumencie gwarancyjnym. Rozstrzygając tego typu rozbieżność należy podzielić pogląd wyrażony w wyroku SN z dnia 27 kwietnia 2012 r.³⁴. Zgodnie z nim, z tytułu udzielonej gwarancji to gwarant decyduje o tym, w jakim zakresie chce przejąć ryzyko ponad albo obok tego, co przewiduje rękojmia. Stąd też, jeżeli sprzedawca wręcza jedynie dokument wystawiony przez gwaranta, to należy go postrzegać jako posłańca. Idąc dalej SN zasadnie przyjął, że jeżeli sprzedawca nie jest przedstawicielem gwaranta, to składane przez niego zapewnienia nie wiążą gwaranta, bowiem węzeł obligacyjny wynikający z gwarancji powstaje pomiędzy nabywcą rzeczy a wystawcą gwarancji³⁵. Niemniej jednak nawet w sytuacji, gdyby sprzedawca był w danym przypadku przedstawicielem gwaranta, to i tak wszelkie jego działania musiałyby mieścić się w zakresie udzielonego umocowania. W praktyce ogranicza się ono zazwyczaj do wypełnienia dokumentu gwarancyjnego poprzez umieszczenie w nim danych dotyczących sprzedawcy, rzeczy sprzedanej, daty sprzedaży itp.

32 Szerzej na ten temat zob. D. Lubasz, M. Namysłowska, [w:] M. Namysłowska, D. Lubasz, (red.), *Ustawa o prawach konsumenta. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 101-122, 135-171.

33 Na mocy art. 577² k.c. uprawniony z gwarancji może żądać od gwaranta wydania oświadczenia gwarancyjnego utrwalonego na papierze lub innym trwałym nośniku (dokument gwarancyjny). Szerzej na temat obecnej regulacji dokumentu gwarancyjnego zob. I. Mycko- Katner, [w:], M. Namysłowska, D. Lubasz (red.), *Ustawa o prawach...*, dz. cyt., s. 574-576.

34 V CSK 166/11, LEX nr 1211176.

35 Tak też A. Kubiak-Cyruł, [w:] B. Kaczmarek-Templin, P. Stec, D. Szostek, *Ustawa...*, dz. cyt., s. 519.

Bibliografia

- Gawlik Z., [w:] Kidyba A. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, t. III, Warszawa 2010.
- Jezioro J., [w:] Gniewek E., Machnikowski P. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis/el. 2014.
- Katner W. J., [w:] Rajski J. (red.), System prawa prywatnego. Tom 7. Zobowiązania – część szczegółowa, Warszawa 2011.
- Katner W. J., [w:] Włodyka S. (red.), System prawa handlowego. Prawo umów handlowych, Tom 5, Warszawa 2014.
- Kubiak-Cyruł A., [w:] Kaczmarek-Templin B., Stec P., Szostek D. (red.), Ustawa o prawach konsumenta. Kodeks cywilny (wyciąg). Komentarz, Warszawa 2014.
- Lubasz D., Namysłowska M., [w:] Namysłowska M., Lubasz D. (red.), Ustawa o prawach konsumenta. Komentarz, Warszawa 2015.
- Malarewicz A., *Konsument a reklama. Studium cywilnoprawne*, Warszawa 2009.
- Marmaj Z., *Dochodzenie i realizacja roszczeń z tytułu gwarancji i rękojmi. Zagadnienia prawnomaterialne i procesowe*, „Studia Prawnicze” 1990, nr 2.
- Mycko-Katner I., [w:] Namysłowska M., Lubasz D. (red.) Ustawa o prawach konsumenta. Komentarz, Warszawa 2015.
- Popiołek W., [w:] Pietrzykowski K. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, Warszawa 2011.
- Radwański Z., *Zobowiązania – część ogólna*, Warszawa 2001.
- Radwański Z., *Wykładnia oświadczeń woli składnych indywidualnie adresatom*, Wrocław 1992.
- Stefanicki R., *Gwarancja jakości w przepisach kodeksu cywilnego – spór wokół wykładni art. 579 k.c.*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2005, nr 10.
- Stefanicki R., *Ochrona konsumenta w świetle ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*, Warszawa 2006.
- Skąpski J., [w:] Grzybowski S. (red.), System prawa cywilnego, t. III, cz. 2, Warszawa 1976.
- Zagrobelny K., [w:] Jezioro J. (red.), Ustawa. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej. Komentarz, Warszawa 2010.
- Żuławska Cz. [w:] Bieniek G. (red.), Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia – zobowiązania, t. 2, Warszawa 2009.